

Oier Araolaza

DANTZARIA

Ezpata-dantzek erotuta

Ezpata-dantzeekin liluratuta, ez zeukan besterik buruan gizonak. Frantisek Pospisilek Brnoko museoan egiten zuen lan, baina ezpata-dantzekiko zuen zaletasunak bere lan-eremua gainditzen zuen, eta bere kasa hasi zen batera eta bestera haiek aztertzen. Dioteenez, emaztearen ondasunak xahutu zituen bere obsesio horren eraginez. Jakin-mina 1907an piztu zitzaion, lehen ezpata-dantzak ikusi zituenean. Ondoko urteetan ez zuen deskantsurik izan, beti hara eta hona, ezpata-dantzak ikusten eta ikertzen. Argazkiak egiten zituen, baina ezin haien bidez dantza osorik jaso. Halako batean, zinearen berri izan zuen, eta dirutza ordainduz 35 mmko kamera erosi zuen. Moraviako ezpata-dantzak filmatu zituen, baina bazekien Txekiatik kanpo ere bazirela, eta tresnak hartu eta batera eta bestera hasi zen: Kroazia, Ingalaterra, Euskal Herria...

Euskal Jaiak ospatzen ziren 1927an Baionan. Ingalaterratik, Violet Alford buru zela, Londresko English Folk Dance Society elkarteko ordezkari bat iritsi zen. Txekiatik, Frantisek Pospisil, zine kamera “besapean” zuela. 80 urte ondoren, Juan Antonio Urbeltzi esker ikusi ahal izan ditugu irudi horiek. Gipuzkoako, Nafarroa Behereko, Zuberoako eta Ingalaterrako dantzariak ageri dira irudietan. Hungarria da zamaltzaina kamera aurrean *antrixatak*

DANI BLANCO

maisuki dantzatzen ikustea. Donostian brokel-dantza eta Durangaldeko dantzari-dantza grabatu zituen Pospisilek. Ez dakigu ezpata-dantzek zerikusirik izan ote zuten, baina Pospisilek gaizki bukatu zuen. Etxeko ondasunak ahituta, nazien aldeko jarrera leporatu zioten eta museoko lana galdu zuen. Burua nahastuta, eroetxe batean hil zen 1958an.

Jeremy Carter-Gordonek ere ezpata-dantzak ditu zaletasun. Ingalaterrako ezpata-dantzak ikasi ditu bere herrian, Bostonen, eta etnokoreologia ikasketak burututa, Europako ezpata-dantzak ikertu nahi dituela erabaki du. Motxila eta banjoa hartu eta Europara etorri da, ezpata-dantzak ikusi eta ikastera. Beka txiki bat du, baina estu dabil batera eta bestera iristeko, eta patrika erabat hutsik duenean banjoa atera, emanaldia egin eta txapela pasatzen du. Frantzian, Bacchu-ber-en ezpata-dantza eta Italian, Fenestrelle eta Bagnascoko ezpata-dantzak aztertu ditu azken asteotan. Besterik esana zioten arren, Europar oraindik auto-stop eginez ondo bidaiatzen dela dio Jeremyk.

Euskal Herrira iritsi da eta euskal ezpata-dantzak ezagutu nahi ditu. Nork daki, akaso datorren mendean, zoro erromantikoren batek euskal ezpata-dantzak berpiztu nahiko ditu, eta orduan, banjoa jo eta txapela pasatzen zuen amerikarraren grabazioak Pospisilenak moduko altxorra izango dira. ■

« Beka txiki bat du, baina estu dabil batera eta bestera iristeko, eta patrika erabat hutsik duenean banjoa atera, emanaldia egin eta txapela pasatzen du »

HIRUKO TXIKIAN

Joxemari Ostolaza

zaituzte? Zeren beldur bizi zarete? Lortua zenuten

lortua, zuen normaltasuna zeuen legediari izkin eginez gordetzea, eta –ordutegia baliatuz, eta zuen indarraren erakustaldia-ri jarraipena emanez– alarde mistoak alboratzea. Baina ez erabat, zuen Irungo eta Hondarribiako sozioek nahi luketen bezala. Eta hastapeneko denboralea igarota, kalmatzen eta berdintzen zihoan bi txanden artekoari, ekaitz artifiziala ekarri diozue zuen kontrolpeko haizegailu bortitzenak hondarribiarren aurka botaez. Tranpa eginez hartu zenuten Gasteiz eta lehorretik irabazi

Zerk izutzen

irakiten eman eta bertan guztiak egosi daitezen ahaleginetan zabilzatenak, erredura gaitzez atera zaitzekete pariotik, enbatetan haziak atxikeko ur ponpak beti ditu prest lagungarri. Probokazio merkezi ari zarete eta garesti ordaindu dezakezue zuen eraso, errekekoe euren kolorez itsasora egiten baitute beti, korronte azkarrez. Eta jakina, itsasoak eman ematen du, baina kendu ere bai. Momentuz gutxiago gara baina ez gara gutxi ataka horretan jarri nahi gaitzuenak, eta Gasteiz ez dugu Kamerun. Argi ibili eta garaiz damutu. ■

nahi duzue estropada, alarde mistoa itsasotik erredera eraman nahi horrekin. Errekako urak